

Інформаційно-комунікаційні технології в освіті

УДК 37.02:004:792.8

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17459943>

Формування цифрової грамотності майбутніх хореографів у процесі професійної підготовки

Говорченко Сергій Михайлович

викладач кафедри теоретичних дисциплін, Коледж хореографічного мистецтва
«Київська муніципальна академія танцю імені Серґа Лифаря», м. Київ, вул.

Костянтина Данькевича, 4А, <https://orcid.org/0009-0009-0090-9410>

Прийнято: 12.10.2025 | Опубліковано: 27.10.2025

***Анотація: Мета.** Метою статті є обґрунтування педагогічних умов, методів і засобів ефективного формування цифрової грамотності майбутніх хореографів як невіддільної складової їхньої професійної компетентності в умовах цифрової трансформації мистецької освіти.*

***Методи.** У дослідженні застосовано комплекс наукових методів: аналіз наукової літератури; порівняльно-оглядовий підхід до вивчення вітчизняного й зарубіжного досвіду використання цифрових технологій у хореографічній освіті; синтез і узагальнення отриманих даних.*

***Результати.** Встановлено, що цифрова грамотність майбутніх хореографів охоплює здатність ефективно працювати з цифровими пристроями та програмним забезпеченням, критично аналізувати інформацію, розрізняти достовірні та маніпулятивні джерела, забезпечувати кібербезпеку і комунікувати в цифровому просторі. Ключовими педагогічними умовами її формування визначено створення цифрового освітнього середовища, інтеграцію цифрових технологій у навчальний процес, використання різноманітних*

форматів цифрових матеріалів (відеоаналіз, онлайн-платформи, соціальні мережі). Показано, що перехід до інтерактивних і креативних методів навчання сприяє розвитку професійної мотивації, самостійності, рефлексивних умінь і командної взаємодії у віртуальному середовищі. Виявлено виклики, як-от обмежене фізичне сприйняття руху в дистанційному форматі, технічні труднощі, недостатня компетентність окремих здобувачів і викладачів. Запропоновано шляхи їх подолання через підвищення цифрової грамотності, розвиток кібербезпеки, оновлення нормативної бази та створення інклюзивного освітнього простору.

Висновки. Цифрова грамотність стала ключовою складовою професійної підготовки хореографів, готуючи їх до створення та популяризації хореографічних продуктів у цифровому середовищі. Інтеграція цифрових технологій стимулює творчу самореалізацію, критичне мислення й адаптацію до сучасних умов. Успіх процесу залежить від компетентності викладачів, технічної підтримки та інвестування в цифрову освіту. Перспективним є розроблення методик системної інтеграції цифрових інструментів у навчальні програми хореографічних спеціальностей.

Ключові слова: цифрові технології, мистецька освіта, хореографічне мистецтво, мультимедійні ресурси, соціальні мережі.

Formation of digital literacy of future choreographers in the process of professional training

Serhii Hovorchenko

Lecturer at the Department of Theoretical Disciplines, College of Choreography Art
“Serge Lyfar Kyiv Municipal Academy of Dance”, Kyiv, 4A Kostiantyna
Dankevycha St., <https://orcid.org/0009-0009-0090-9410>

Abstract: Purpose. *The purpose of the article is to substantiate the pedagogical conditions, methods and means of effectively forming the digital literacy of future choreographers as an integral part of their professional competence in the conditions of digital transformation of art education.*

Methods. *The study used a set of scientific methods: analysis of scientific literature; comparative and review approach to studying domestic and foreign experience of using digital technologies in choreographic education; synthesis and generalization of the obtained data.*

Results. *It was established that the digital literacy of future choreographers includes the ability to effectively work with digital devices and software, critically analyze information, distinguish between reliable and manipulative sources, ensure cybersecurity and communicate in the digital space. The key pedagogical conditions for its formation are the creation of a digital educational environment, the integration of digital technologies into the educational process, the use of various formats of digital materials (video analysis, online platforms, social networks). It is shown that the transition to interactive and creative teaching methods contributes to the development of professional motivation, independence, reflective skills and team interaction in a virtual environment. Challenges are identified, such as limited physical perception of movement in a distance format, technical difficulties, insufficient competence of individual applicants and teachers. Ways to overcome them are proposed through increasing digital literacy, developing cybersecurity, updating the regulatory framework and creating an inclusive educational space.*

Conclusions. *Digital literacy has become a key component of professional training of choreographers, preparing them to create and popularize choreographic products in a digital environment. The integration of digital technologies stimulates creative self-realization, critical thinking and adaptation to modern conditions. The success of the process depends on the competence of teachers, technical support and*

investment in digital education. The development of methods for the systematic integration of digital tools into the curricula of choreographic specialties is promising.

Keywords: *digital technologies, art education, choreographic art, multimedia resources, social networks.*

Постановка проблеми. У ХХІ столітті, коли технології охоплюють практично всі аспекти людської діяльності, володіння цифровими інструментами є необхідною умовою для професійного зростання й особистісного розвитку. На сьогоднішній день цифрова грамотність перестала бути лише додатковою навичкою, а стала одним із ключових чинників успіху сучасного здобувача вищої освіти та майбутнього фахівця будь-якої сфери. Останнім часом наголошується на посиленні уваги щодо формування цифрової грамотності майбутніх хореографів, що пояснюється умовами онлайн-навчання й актуальністю створення танцювальних проєктів для широкого перегляду в соціальних мережах. Така тенденція зумовлює потребу в оновленні змісту та методів професійної підготовки майбутніх хореографів, орієнтованих на інтеграцію цифрових технологій у навчальний процес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика цифрової грамотності, компетентності та використання цифрових технологій стала предметом уваги багатьох українських науковців. Зокрема, варто відзначити дослідження таких авторів, як М. Захаревич, В. Григоренко [1], Л. Філіппова, Т. Коробейнікова, А. Михалюк [2], які встановили, що цифрова компетентність є здатністю критично та творчо застосовувати цифрові технології у різних видах діяльності, та О. Тринус [3], яка розглянула основні структурні компоненти цифрової грамотності здобувачів вищої освіти.

Сучасні зарубіжні науковці розглядають цифрову грамотність як одну з ключових умов успішного розвитку особистості в інформаційному суспільстві. Ця думка підтверджується у працях С. Байракчі, Х. Нарманлиоглу [4], К. Одрен,

Б. Одрен [5], Х. Тінмаз, Ю. Лі, М. Фанеа-Івановічі, Х. Бабер [6]. У свою чергу П. Редді, К. Чаудхарі та С. Хуссейн пов'язують поняття цифрової грамотності з різними аспектами використання цифрових технологій і засобів для досягнення визначених цілей: особистісних, освітніх, професійних тощо [7].

Слід зауважити, що поняття цифрової грамотності часто вживається як синонім до таких термінів, як комп'ютерна, інформаційна, медіа-, мультимедійна, мультимодальна, електронна, інтернет- і кіберграмотність, а також мережева, візуальна, критична грамотність і грамотність у сфері даних та великих даних. На думку М. Мартінес-Браво, С. Садаба Шалезкер і Х. Серрано-Пуче, цифрова грамотність може поєднувати всі ці види, що свідчить про розширення підходів до взаємодії людини з технологіями в цифрову добу, формуючи не однозначне визначення, а багатогранне поле можливостей і викликів [8].

Окремо варто відзначити праці, в яких було розкрито основні аспекти цифровізації освіти, зокрема мистецької. Так, наприклад, О. Бігус, О. Чепалов, І. Герц та Л. Мова, наголосили на зростанні ролі цифрових технологій у створенні хореографічних постановок, формуванні сценічного мислення та розвитку креативності здобувачів освіти [9]. У свою чергу, Дж. Чен акцентував увагу на підвищенні якості комунікації між всіма учасниками освітнього процесу із використанням різноманітних цифрових інструментів, а також на формуванні у здобувачів хореографічної освіти позитивного ставлення до навчання [10].

В. Волчукова, О. Тіщенко та О. Барабаш зосередили увагу на тому, що хореографи, викладачі хореографічних дисциплін і керівники танцювальних колективів мають бути готовими до створення відповідних постановок із використанням сучасних цифрових технологій, а також володіти методологією розроблення та реалізації таких творчих проєктів. Автори також підкреслили, що цифрова компетентність майбутнього хореографа має охоплювати як технічні

навички, так і вміння застосовувати цифрові інструменти у творчій, виконавській і педагогічній діяльності [11].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Отже, аналіз наукових джерел свідчить про значну зацікавленість дослідників у вивченні поняття цифрової грамотності, однак водночас вказує на недостатній рівень його опрацювання в контексті мистецької освіти, зокрема хореографічної підготовки. Це зумовлює потребу в більш глибокому теоретичному та практичному осмисленні процесу формування цифрової грамотності саме у майбутніх хореографів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення педагогічних умов, методів і засобів ефективного формування цифрової грамотності майбутніх хореографів у процесі їхньої професійної підготовки.

Завдання статті:

1. Охарактеризувати особливості професійної підготовки майбутніх хореографів у закладах вищої освіти (ЗВО).
2. Розкрити роль цифрових технологій у формуванні професійних компетентностей хореографа.
3. Узагальнити практичний досвід застосування цифрових ресурсів у хореографічній освіті й окреслити перспективи їх подальшого впровадження.

Методи. У дослідженні застосовано комплекс теоретичних методів, зокрема аналіз наукової літератури з проблем цифрової грамотності, компетентності та цифравізації мистецької освіти, що дозволило узагальнити ключові підходи до формування цифрових навичок у вищій освіті. Порівняльно-оглядовий підхід використано для вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду використання цифрових технологій у хореографічній освіті, включаючи аналіз практик у закладах вищої освіти України та за кордоном. Синтез і узагальнення

отриманих даних дали змогу виокремити педагогічні умови та методи ефективного розвитку цифрової грамотності майбутніх хореографів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Специфіка підготовки майбутніх хореографів тісно пов'язаної зі сценічною діяльністю, зумовлює необхідність особливого підходу до організації освітнього процесу. Зміст цієї професії охоплює не тільки засвоєння теоретичних знань, але й опанування художньо-образного мислення, звернення до історичних традицій, сучасних інновацій, ціннісних орієнтирів, міжособистісних взаємин і форм творчого самовираження. Хореографічна освіта є цілеспрямованим і послідовним процесом оволодіння мовою танцю та практичними навичками хореографічного мистецтва, який сприяє формуванню всебічно розвиненої, творчої особистості з високим рівнем інтелектуального, морального й емоційного розвитку [12, с. 104].

В епоху цифровізації сучасне суспільство стрімко розвивається завдяки впровадженню інноваційних технологій, які проникають у всі сфери життя, зокрема і в різні види мистецтва. Феномен такого виду мистецтва як хореографічне перебуває в постійному процесі розвитку, спираючись на ідеї естетики, оптимізму та самовираження. Сучасна хореографія розвивається у двох провідних напрямках. З одного боку – це збереження та вдосконалення класичних танцювальних традицій, а з іншого – формування новітніх тенденцій і напрямів у танцювальному мистецтві.

Інноваційні технології стають важливим засобом розвитку хореографічного мистецтва, роблячи сучасний танець більш інтерактивним і залучаючи глядача до активної співтворчості. Як один із найдинамічніших і найпопулярніших видів мистецтва, хореографія сьогодні існує на межі художньої творчості, соціальної взаємодії та реального життя. Її присутність у медійному просторі дозволяє охоплювати значно ширшу аудиторію, ніж традиційні театральні або концертні сцени. Цифрові медіа стають новим засобом сприйняття хореографічних творів, акцентуючи увагу на їхній видовищності та

художній виразності. Сучасні постановки широко застосовують інноваційні танцювальні інструменти, такі як сенсори для контролю сценічного та звукового оформлення, 3D- і LED-технології, відеомапінг, мультимедійні проєктори, костюми з сенсорами, окуляри віртуальної реальності та комп'ютерну графіку для освітлення сцени, що належать до категорії нових медіа в мистецтві.

Однією з головних переваг цифрових технологій є можливість збереження та відтворення нематеріальних культурних надбань у віртуальному середовищі. Це сприяє передачі культурних цінностей і знань наступним поколінням, навіть попри зовнішні загрози чи виклики. Цифровізація також відкриває нові шляхи доступу до культурної спадщини, оскільки інтерактивні технології, віртуальні тури, відео- й аудіоматеріали дозволяють знайомити широку аудиторію з багатством національної культури. Такі можливості набувають особливої ваги в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України, коли фізичний доступ до музеїв і культурних об'єктів часто обмежений [13, с. 1236].

Важливо зазначити, що цифровізація не лише змінює способи збереження та презентації культурної спадщини, але і сприяє формуванню нової культури професійної діяльності хореографа, де цифрова грамотність стає невіддільною складовою його фахової компетентності. Ця грамотність включає в себе такі аспекти, як здатність працювати з мультимедійними та цифровими інструментами, аналізувати їхній вплив на сценічний простір і глядацьке сприйняття, а також застосовувати новітні технології у власних творчих проєктах [11, с. 66].

Цифрова грамотність є не просто вмінням користуватися комп'ютером чи іншими електронними пристроями, а комплексом важливих складових (рис. 1).

Рисунок 1

Складові цифрової грамотності

Джерело: узагальнено автором за [14].

До основних аспектів формування цифрової грамотності здобувачів вищої освіти належить створення цифрового освітнього середовища та впровадження в освітній процес цифрових технологій, що в подальшому сприятимуть формуванню ціннісного ставлення студентів до обраної професії, а також застосування різноманітних способів презентації цифрових освітніх ресурсів, що надасть можливість майбутнім фахівцям демонструвати власні знання й усвідомлювати поставлені навчальні завдання [2].

Педагогічна спільнота та студенти вже перейшли від епізодичного впровадження цифрових інновацій до більш системного інтегрування цифрових

технологій у зміст і структуру освітніх програм. В освітньому процесі з'являються дисципліни, спрямовані на формування ІТ-компетентностей хореографів, здійснюються наукові дослідження ефективності онлайн-методик, а також активно створюються цифрові спільноти для професійного обміну досвідом. Цифрове освітнє середовище суттєво впливає на формування індивідуальності, характеру, темпераменту та творчих здібностей здобувачів освіти. Наука і технології, у свою чергу, забезпечують створення ефективнішого та здоровішого навчального простору, що підтримує здобувачів освіти, пропонуючи їм інноваційні засоби, методи і стратегії навчання.

Так, у ЗВО України майбутні хореографи під час опанування тем, присвячених вимогам до керівника хореографічного колективу й особливостям організації освітнього процесу в ньому, виконують практичні завдання, спрямовані на перевірку їхньої готовності застосовувати набуті знання з освітнього компонента «Інформаційні технології», а також матеріали для самостійного опрацювання та самоосвіти. Зокрема, здобувачі моделюють проекти власних майбутніх колективів у соціальних мережах, створюють креативні макети буклетів або оголошень для набору учасників. Після представлення кожного практичного завдання проводиться обговорення, надаються рекомендації щодо вдосконалення результатів і може організуватися голосування за найкращий проєкт. Це сприяє формуванню у здобувачів креативного мислення та цифрової компетентності.

У сучасних умовах більшість ЗВО України активно впроваджують дистанційну форму навчання, що відкриває нові можливості для формування цифрової грамотності майбутніх хореографів. Важливу роль у цьому процесі відіграють різноманітні освітні платформи та ресурси, які забезпечують доступ всіх учасників освітнього процесу до навчальних матеріалів, планів занять, завдань для самостійної роботи, відеоматеріалів тощо. Серед таких платформ можна відзначити Moodle та Google Classroom. Паралельно з цими платформами

в процесі дистанційної підготовки майбутніх хореографів активно використовуються засоби комунікації, такі як Viber, Telegram, Microsoft Teams, де створюються групи за навчальними дисциплінами для обговорення навчального матеріалу, обміну досвідом та оперативного зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти [15]. Ці та інші ресурси формують у майбутніх фахівців навички ефективної комунікації в онлайн-середовищі, уміння працювати з мультимедійними ресурсами та інтегрувати цифрові технології у власну професійну діяльність.

Невіддільним елементом сучасної системи підготовки майбутніх хореографів стало використання відеоматеріалів. Запис виконання комбінацій під час занять із подальшим аналізом сприяє формуванню рефлексивних умінь студентів, оскільки дозволяє об'єктивно оцінити власну техніку виконання. Відео виступає своєрідним «зворотним дзеркалом», що забезпечує можливість самопостереження, аналізу помилок, контролю динаміки рухів і відстеження особистого прогресу. Відеозаписи також активно застосовуються для оцінювання результатів навчальної діяльності й організації зворотного зв'язку як з боку викладачів, так і самих студентів у форматах *self-review* і *peer review*. Додатково мультимедійні презентації, навчальні фільми та цифрові бібліотеки з хореографії (зокрема балетні відеоархіви) сприяють поглибленню теоретичної підготовки здобувачів освіти. Завдяки цифровим ресурсам сучасний здобувач освіти має змогу детально аналізувати кожен елемент руху професійних виконавців, зупиняючи та переглядаючи матеріал у зручному форматі [14].

Окрім того, цифрові платформи, такі як YouTube, Instagram і TikTok, активно інтегруються в освітній процес, забезпечуючи доступ до різноманітного танцювального контенту від аматорських флешмобів і вірусних відео до фрагментів професійних виступів. Такі ресурси не лише розширюють уявлення здобувачів освіти про сучасні тенденції у хореографії, але і сприяють розвитку

їхньої цифрової грамотності, навичок самопрезентації та креативного самовираження в онлайн-середовищі.

Зокрема, YouTube виступає потужним джерелом відеоконтенту, який охоплює широкий спектр хореографічних практик від аматорських соціальних танців (флешмобів, вірусних роликів, домашніх постановок) до фрагментів професійних вистав та елітарних танцювальних форм. Цей ресурс є доступним як для фахівців, так і для початківців, сприяючи розвитку візуальної культури та самостійного навчання. Платформи Instagram і TikTok також відіграють значну роль у популяризації танцювального мистецтва серед молоді [13, с. 1239]. Завдяки коротким відео з простими хореографічними елементами, які легко повторити навіть без спеціальної підготовки, ці соціальні мережі стимулюють креативність, залучення до танцювальної діяльності та міжкультурну комунікацію. Найуспішніші ролики набирають мільйони переглядів і тисячі коментарів, що створює умови для активного цифрового взаємодії та обміну досвідом.

Набуття здобувачами освіти цифрових компетентностей тісно пов'язане з рівнем компетентностей самих викладачів, які будучи ключовими учасниками освітнього процесу, мають бути готовими до постійних змін і трансформацій сучасного освітнього середовища. Тому на сьогоднішній день особливо актуальним завданням є забезпечення безперервного особистісного та професійного розвитку педагогів, що є необхідною умовою подолання цифрового розриву між ними і здобувачами освіти, а також ефективного формування цифрової грамотності майбутніх хореографів. Окрім того, викладачам важливо враховувати трансформації у змісті танцювальної педагогіки та значення соматичних практик у навчальному процесі.

Отже, застосування цифрових технологій у хореографії не тільки розширює творчі можливості, але і сприяє розвитку цифрових компетентностей у студентів, що є особливо актуальним у сучасному освітньому контексті.

Водночас упровадження елементів цифровізації супроводжується низкою викликів. Серед них слід виокремити обмежені можливості фізичного сприйняття, адже дистанційний формат не забезпечує повного відчуття руху та техніки виконання. Існують також технічні труднощі, пов'язані як із недосконалістю цифрових інструментів, так і з недостатнім рівнем цифрової компетентності окремих здобувачів освіти. Проте ці виклики можна подолати шляхом підвищення рівня цифрової грамотності учасників освітнього процесу, розвитку кібербезпеки, вдосконалення законодавчої бази у сфері цифрових технологій і створення інклюзивного цифрового освітнього середовища. Важливим завданням для України є інвестування в цифрову освіту, підтримка технологічних ініціатив і формування сучасної інноваційної екосистеми, яка забезпечить сталий розвиток хореографічної освіти в цифрову епоху.

Висновки. Отже, формування цифрової компетентності стало невіддільною складовою підготовки сучасного хореографа, здатного поєднувати традиційні методи навчання з інноваційними цифровими практиками. Основними напрямками формування цифрової грамотності майбутніх хореографів було визначено інтеграцію цифрових технологій у навчальний процес, активне використання онлайн-платформ і мультимедійних ресурсів, застосування відео- та аудіоаналізу для самостійного і колективного оцінювання хореографічних постановок. Окрім того, цифрова компетентність майбутніх хореографів формується в результаті використання соціальних мереж і відеоплатформ (YouTube, Instagram, TikTok) для популяризації власних хореографічних ідей. Водночас ефективне формування цифрової грамотності неможливе без належного рівня цифрових компетентностей викладачів, які мають бути готовими до постійного оновлення знань та адаптації до змін освітнього середовища. Важливими умовами успішної цифровізації хореографічної освіти є створення інклюзивного цифрового простору, забезпечення технічної підтримки, розвиток кібербезпеки та інвестування в

освітні технології. Усе це сприяє не лише підвищенню якості професійної підготовки майбутніх хореографів, але і формуванню їхньої здатності до творчої самореалізації в умовах цифрової культури.

Перспективним напрямком подальших досліджень вважаємо розробку ефективних методик інтеграції цифрових технологій у навчальні програми хореографічних спеціальностей.

Список використаних джерел

1. Захаревич М., Григоренко В. Цифрова компетентність та цифрова грамотність здобувачів вищої освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2024. № 1. С. 119–129. URL: <http://znp.udpu.edu.ua/article/view/302215/14.pdf>
2. Філіппова Л. В., Коробейнікова Т. І., Михалюк А. М. Розвиток цифрових компетентностей здобувачів вищої освіти в Україні в сучасних реаліях. *Академічні візії*. 2023. № 17. URL: <https://zenodo.org/records/7695926>
3. Тринус О. Формування цифрової грамотності майбутніх викладачів закладів вищої освіти: теоретичний аспект. *Вісник кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття»*. 2022. № 2 (6). С. 98–115. DOI: [https://doi.org/10.35387/ucj.2\(6\).2022.98-115](https://doi.org/10.35387/ucj.2(6).2022.98-115)
4. Bayraktar S., Narmanlıoğlu H. Digital literacy as whole of digital competences: Scale development study. *Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*. 2021. No. 4. P. 1–30. URL: <https://dergipark.org.tr/en/pub/dusuncevetoplum/issue/63163/945319>
5. Audrin C., Audrin B. Key factors in digital literacy in learning and education: a systematic literature review using text mining. *Education and Information Technologies*. 2022. No. 27. P. 7395–7419. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10639-021-10832-5>

6. Tinmaz H., Lee Y. T., Fanea-Ivanovici M., Baber H. A systematic review on digital literacy. *Smart Learning Environments*. 2022. Vol. 9, No. 1. Article 21. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40561-022-00204-y>
7. Reddy P., Chaudhary K., Hussein S. A digital literacy model to narrow the digital literacy skills gap. *Heliyon*. 2023. Vol. 9, No. 4. Article e14878. URL: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e14878>
8. Martínez-Bravo M. C., Sádaba Chalezquer C., Serrano-Puche J. Dimensions of digital literacy in the 21st century competency frameworks. *Sustainability*. 2022. Vol. 14, No. 3. Article 1867. DOI: <https://doi.org/10.3390/su14031867>
9. Bigus O. et al. Trends in the development of choreographic education in Ukraine in conditions of digitalization: standards, innovative models. *Journal of Curriculum and Teaching*. 2023. Vol. 12, No. 5. P. 112–122. DOI: <https://doi.org/10.5430/jct.v12n5p112>
10. Chen J. Dance education using digital technologies: enhancing effectiveness by facilitating student–teacher feedback. *Theatre, Dance and Performance Training*. 2025. Vol. 16, No. 1. P. 12–31. DOI: <https://doi.org/10.1080/19443927.2024.2436670>
11. Volchukova V. et al. Digital technologies in creating choreographic performances. *The Modern Higher Education Review*. 2024. No. 9. P. 60–68. DOI: <https://doi.org/10.28925/2617-5266/2024.911>
12. Мартинів О., Мартинів Л. Новітні тенденції у вивченні хореографічних дисциплін. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. № 2 (57). С. 103–108. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/57-2-15>
13. Савастру Н., Шевченко Г., Безугла Я. Роль цифрових медіа у збереженні та популяризації традиційного хореографічного мистецтва у професійній освіті. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 12 (40). С. 1231–1242. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-12\(40\)-1231-1242](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-12(40)-1231-1242)

14. Говорченко С. М. Цифрові інструменти в освітньому процесі хореографії: інтеграція у вищу мистецьку освіту. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 21. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16741666>

15. Wang Z. Artificial intelligence in dance education: Using immersive technologies for teaching dance skills. *Technology in Society*. 2024. Vol. 77. Article 102579. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2024.102579>